

**ЗДРАВКО ЗДРАВКОВ. СЕМЕЙНИ И РОДСТВЕНИ
СТРУКТУРИ ПРИ ЦИГАНСКИТЕ ГРУПИ В БЪЛГАРИЯ**

Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий“,
В. Търново, 2013 г.

Маргарита Карамихова

ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

**ZDRAVKO ZDRAVKOV „FAMILY AND KINSHIP STRUCTURES OF
ROMA COMMUNITIES IN BULGARIA“**

St. Cyril and St. Methodius University Press. Veliko Tarnovo, 2013

Margarita Karamihova

St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Turnovo

След 1989 г. в България започна изследването на многобройните цигански групи. Безспорни лидери в етноложкото изследване на циганите са Елена Марушиакова и Веселин Попов. Те и учениците им разработват различни аспекти на историята и културата и проследяват някои от процесите, протичащи в различни цигански групи. Досега встрани от тяхното внимание остават класическите за етнологията и културната антропология въпроси, свързани със семейните и родствени структури. А именно от базисните социални структури започва всяко сериозно съвременно изследване на която и да било култура.

Книгата на Здравко Здравков “Семейни и родствени структури при циганските групи в България” е несъмнен принос в изучаването на социалната организация на циганските групи. Работата е фокусирана върху две важни научни полета на съвременната етнология:

изследване на семейно-родствените структури и отношения на етнокултурната група на циганите. Изборът на обекта на изследване и поставените научни задачи определят важното място на този научен труд в съвременната българска хуманитаристика, продължавайки най-добрите изследователски традиции на Търновската школа в етнологията.

Книгата е построена по класическата за българската етнология схема: увод, четири глави и заключение. В Увода е очертан обектът на изследването в неговите времеви и пространствени граници, представена е методиката на изследването и са формулирани научните проблеми, които трябва да бъдат решени. В Първа глава, “Циганите във фокуса на научните изследвания” е представен критичен преглед на научните публикации, посветени на циганите в България, очертани са белите полета в науката. Обзорно са представени постиженията на българските специалисти от различни области, които имат качествен принос в изучаването на циганската общност и в частност на нейната социално-нормативна култура. В етнологички аспект са анализирани научните изследвания, отнасящи се до семейните и родствените структури и отношения. Във Втора глава – “Традиционното циганско семейство”, са представени основните теоретични постановки, отнасящи се до двете големи изследователски полета. На базата на публикуваните разработки и лично събрания емпиричен материал са очертани основните характеристики на изследваните групи. Показани са типичните особености на традиционното семейство в основните цигански групи – йерлии, рудари и калдараши. Направен е задълбочен анализ на вътрешните структура, роли и отношения в контекста на социалната организация на циганската общност. В Трета глава “Родствени системи и граници”, са класифицирани лично събраните емпирични данни, които характеризират кръвното и ритуалните родства (по сватовство и кумство). Очертани са границите на рода във вертикален и хоризонтален план и са разгледани характерните за родствената мрежа взаимовръзки и йерархизация. Изследвани са видовете родство и неговите проявления в семейната и празничната обредност на отделните цигански групи съобразно конфесионалната принадлежност. Изследваните структури и процеси са проследени в тяхната динамика. В четвърта глава “Род-

нинска терминология на големите цигански групи” е анализирана роднинската терминология при подгрупите на трите основни подразделения на циганската общност в България (йерлии, рудари и калдараши/ кардараши). Въз основа на собствени емпирични данни е представена роднинската терминология на основните цигански метагрупови обединения. Направен е сравнителен анализ на роднинските названия за установяване, от една страна – на езиковото многообразие вследствие на вътрешногруповото делене на общността, и от друга – степента на заимстване на езикови елементи в резултат от трайното взаимодействие и взаимовлияние на различните етнически общности в България. В Заключението са представени изводите от анализиранияте материали.

Здравко Здравков е главен асистент във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ от 2010 г. Научните му интереси и докторатът, защитен през 2009 г., са свързани с проучването на семейните и родствени структури на циганите у нас. Участието му в различни научни проекти и последвалите публикации са свидетелство за устойчивото израстване на млад и надежден учен и университетски преподавател.

От текста на книгата личи, че Здравко Здравков е отличен теренист. Кредитът на доверие, който е спечелил сред изследваните групи, му е позволил да събере уникален емпиричен етноложки материал, който е важно градиво за изследването им.

Важно е да се отбележи, че трудът е написан на блестящ български език, едно изкуство, което все по-малко млади учени владеят така майсторски.

Книгата на Здравко Здравков ще послужи като основно помагало при преподаването на етнокултурни групи в различни степени не само във ВТУ “Св. св. Кирил и Методий”, а и в други висши училища в страната, което е много важен принос към развиването на качествено и съобразено с общоевропейските стандарти университетско образование.